

IZ SONČNE ZAMBIJE

Leto 12 - Št.2 - Lusaka, 11. oktobra 1980

DRAGI PRIJATELJI!

OB MISIJSKI NEDELJI, NAŠEM IN VAŠEM PRAZNIKU, BI SE VAM RADI ZAHVALILI ZA VSE SKRBI, POMOČ IN MOLITVE KI NAM JIH DAJETE. NAJ NAS NAŠA SKUPNA SKRB ZA ŠIRJENJE BOŽJEGA KRALJESTVA ZDRUŽUJE TUDI V PRIHODNJE.

VAŠI ZAMBIJCI,

Misionarji se vračajo.

V zadnji številki smo naznanili odhoda v domovino, zdaj pa lahko z veseljem naznanimo, da se je Barica že vrnila, Jožeta pa pričakujemo še ta mesec. V Sloveniji je namreč počakal na obisk zambijskega jezuitskega provinciala, kateremu zdaj pomaga kot vodič in prevajavec.

Barica se je vrnila vesela in masmejana in po nekaj dneh v Lusaki se je že napotila v oddaljeno Chilongo. Med drugim nas je razveselila z magnetofonskim trakom, na katerem so zbrani glasovi vseh naših domačih.

Janez Mujdrica se nam je spet pridružil, po štirih letih v Torontu. Janez je prvič pristal v tej deželi že leta 1974. Tekrat so ga Beli očetje učili Čibembo, potem je pa on sam mladim Zambijcem razlagal lepote matematike in zvezdnega neba. Bil je srednji list slovenske "deteljice," ki je učila v semenišču Svetega Mukasa (Grošelj-Mujdrica-Podgrajšek). V Torontu je v štirih letih temeljito preštudiral bogoslovje. Lansko leto je bil v Beltincih posvečen v duhovnika. Na dan dan Svetega Petra Klaverja, "sužnja zamorskih sužnjev", smo ga sprejeli na lusaškem letališču. Izročili smo mu šopek cvetočega trnja in mu zaželeli naj bo, če že ne ravno suženj, pa vsaj dober služabnik krajevne Cerkve. Janez, Bog te živi v Zambiji!

Nova knjiga o Zambiji. Jože Kokalj ni zapravljaj svojega dopusta po nemarnem. Opremljen s slikami, beležkami in spomini iz Zambije se je v Ljubljani hitro lotil pisanja in "IZ SONČNE ZAMBIJE II" je že v naših rokah. Poleg lepih barvnih in številnih črno-belih fotografij, najdemo v knjigi še marsikaj

zanimivega. Knjiga je pisana v preprostem, vsakemu razumljivem jeziku in je po vsebini bolj kramljanje o vsakdanjih stvareh, kot pa učeno razglabljanje o "perečih" problemih. Snov je izredno pestra in sega na vsa mogoča področja. Ker je po sestavi bolj mozaik kot pa tematska enota, jo lahko začnemo brati pri kateremkoli poglavju. Prijateljem Zambije bo v prijetno razvedrilo, drugim pa utegne zbuditi zanimanje za tole zanimivo deželo.

Jože Grošelj

Novice iz Mumbwe.

NANGOMA VAS VABI NA BLAGOSLOVITEV! Letos so dela pri cerkvi hitro napredovala. Ko boste brali te vrstice, bodo delavci že zapustili gradbišče na katerem so se znojili od lanskega decembra. Neverjetno so bili pridni, posebno pri kopanju in vlitju temeljev. Mesec dni so sekali živo skalo. Cerkev Svetega Jožefa v Nangomi bo stala na skali! Zidovi so zrasli hitro. Nekaj težav je bilo ker cerkev stoji na vrhu griča. Danes, ko to pišem, je cerkev že prepleskana. Steber na katerem bo stal kip Svetega Jožefa že stoji, prav tako tudi krstilnica. Toda v zakristiji bo potrebno še nekaj dni, da bo vse urejeno. Modra, zelena in bela barva poživljajo našo cerkvico na hribčku. Na pročelju pa bel križ blesti na temnem ozadju. Lepo se vidi z glavne ceste. Ljudje pa govore: "Kako so katoličani podjetni! Lani je tod še rastlo grmovje, letos pa že stoji ena najlepših zgradb v okraju Mumbwa."

Tudi nekristjani se vesele, da je bila cerkev zgrajena. Saj z nje pride življenje in razvoj. Sestre, Male Služabnice Device Marije, se že pripravljajo, da bodo v Nangomi odprle gospodinjsko šolo. Govori se, da bo Nangoma dobila tudi gimnazijo.

Priprave na blagoslovitev cerkve so se že začele. Že pred meseci smo se z nadškofom dogovorili za datum blagoslovitve. Petindvajsetega oktobra bo prišel v Nangomo in tam prespal. Naslednji dan bo blagoslovil cerkev. Imeli bomo velik praznik. Eden od faranov mi je že januarja obljubil, da bo sprispeval kravo. Upam, da ne bo edini, kajti gostov bo veliko. Tudi bravce našega lističa vabim. Kupite si karto in pridite. Za hrano in stanovanje je poskrbljeno!

KONEC VOJNE V RODEZIJI se pozna tudi v naši fari. Tež imamo namreč veliko priseljencev iz nekdanje Južne Rodezije. Po sedemletni vojni je letos država dobila neodvisnost in novo ime: Zimbabwe. Ime je dobila po starodavnem naselju, ki je že stoletja v razvalinah. Z izbiro tega imena so ustanovitelji hoteli povedati, da ima njihova domovina že dolgo zgodovino in da so korenine njihovega naroda globoke. Prav k tem koreninam vleče številne vernike

iz naše fare. Nekaj se jih je ze odločilo, da gredo domov. Vdova, katere mož je umrl pred meseci in ji zapustil osem otrok, je že odšla. Drugi pa se čakajo, ker hočejo videti, kako se bodo uredile notranje težave s katerimi se spoprijema nova država. Spet drugim je težko zapustiti plodna polja, ki so jih sami izkrčili, živino, ki so jo vzredili, domove, ki so jih zgradili. Zimbabwejci so namreč zelo pridni kmetovalci in če se vrnejo, bodo morali začeti vse znova. Zato so se zaenkrat odločili le za obisk svoje stare domovine. Že to se pozna pri obisku cerkve. Tudi v Nangomi bomo morali misliti na čase, ko Zimbabwejcev ne bo več. Do sedaj so prav oni največ pomagali in se trudili.

Stanko Pozman se odpravlja iz Matera. Čaka ga 177 km dolga pot do Mumbwe.

ZDAJ PA VIDIM DA BOG JE! Julija meseca sem obiskal Chungo, eno od številnih podružnic. Leži znotraj meja narodnega parka. Zato je priljubljena turistična točka. Na poti tja sem ob cesti opazil popolnoma razbit avto. Mislil sem si, tukaj pa ni mogel nihče preživeti. Ko sem prispel na cilj, so me sprejeli z izredno pozornostjo. Povprašal sem namreč po Kristofu Rupiju. Vstopnice mi niso zaračunali, celo na otok so me prepeljali zastonj. Tam me je pričakal Kristof, voditelj podružnice: "Oče, lepo je, da ste prišli... Zdaj pa jaz vem, da Bog je. Če ga ne bi bilo, bi bili mi vsi mrtvi." Presenečeno sem ga gledal. Pa mi je povedal zgodbo: Sedem jih je bilo v poltovornjaku, ponoči. Nasproti drveči tovornjak jih je zaslepil in zdrveli so v jarek, pa spet na cesto in spet v jarek. Streha je odletela in vse potnike je vrglo na cesto. Vseh sedem je preživel. Drug za drugim so se prebujali. "Rupija je mrtev", je nekdo ugotavljal. "Nisem mrtev, le glava me boli," mu je odgovoril "mrtvec." Potem so hvalili Boga za čudezno rešitev. Moj prijatelj Rupija je poklical vse prijatelje, jih pogostil in jim pripovedoval o čudežu. In vsi so hvalili Boga. Jaz sem se mu oddolžil z zahvalno mašo.

Še nekaj osebnih novic

Radko Rudež je dobil novo družbo v hiši. Novi predstojnik v Katondwe je nekdanji brat Klaus, ki se je letos vrnil v Zambijo, tokrat kot duhovnik. Jan, njegov drugi sobrat, pa je septembra meseca imel svoje zadnje obljube v Družbi Jezusovi. Če pomislimo še, da je tudi Radko še ves mladosten, potem vidimo, da je hiša v Katondwe zares pomlajena. Tudi dolini se obetajo boljši časi. V pripravi je gradnja jezua na reki Rufunsi in velike namakalne naprave, ki utegnejo spremeniti podobo vse doline. Tudi za rudami gledajo in menda ne zastoj. Oče Klaus, ki je velik optimist, pravi: "Čez deset let bo dolina potrebovala trideset duhovnikov." To bo gotovo v tolažbo Radku, ki je dolga leta čisto sem skrbel za pol doline.

Janez Mlakar in Lovrenc Tamažin se navajata na drug na drugega v Chelstonu. Faro sta si razdelila na dvoje, zdaj pa veselo zidata Božje Kraljestvo. Lovrenc zida tudi votlino v čast Matere Božje. Božjega žegna jima ne manjka, pa saj ni čudno ko pa imata v fari kar šest samostanov, v štirih od njih pa so noviciati. En noviciat je za Jezuite, drugi za klarise, tretji za Odrešenikove hčere, četrti za Marijine služabnice. Obeta pa se se več: veliko Marijino svetišče in baje celo benediktinski samostan. "Sveta si zemlja chelstonska," bi vzkliknil pesnik. Pa je še kak bolj posveten razlog za toliko koncentracijo redovništva? Seveda je: Predel je zunaj mestnih meja, pa so zato davki znatno nižji...

Jože Rovtar nas od časa do časa obišče tukaj v Lusaki. Celo k Svetemu Kizitu rad pride. Vedno je dobre volje, čeprav tudi njega skrbi pomanjkanje profesorjev in vzgojiteljev v mpimskem bogoslovju. Belci odhajajo, domačinov pa ni...

Sestra Zora Škerlj se tokrat n^o oglasila. Verjetno zato ker si navadno dopisuje z Jožetom Kokaljem, zdaj pa njega ni v Zambiji. Upamo, da bo prispevala za Božično številko.

Lojze Podgrajšek, ki študira v Torontu, je letošnje počitnice prebil v domovini. Zdaj pa verjetno že gleda vnaprej: diakonsko posvečenje ga utegne doleteti še to jesen, duhovniško pa prihodnje poletje.

Tudi Miha Drevenshek iz Ndole si je šel nabirat nove moči za delo med svojimi rudarji. Pričakujemo, da ga bosta prijazna domovina in dobro štajersko grozdje res poživila in se bo vrnil med nas še bolj nasmejan.

Zambijo je obiskal Stevan Dilber, jezuitski brat iz Zagreba in brat našega Ilija. Upamo, da bo njegov obisk vzbudil še kak obisk iz domovine.

Gospod Ladislav Lenček, dolgoletni urednik
Katoliških Misijonov letos obiskuje slovenske
misijonarje v Afriki. Že prvega septembra je
odletel na Madagaskar, v Zambiji pa ga pričakujemo,
ko bo tale listič že v tisku. Zato bomo o tem
znamenitem obisku poročali v našem prihodnjem pismu
iz sončne Zambije.

Jože Grošelj

KO SE ČLOVEK ZALJUBI

Mnogi belci, ne samo misijonarji, se zaljubijo v
Zambijo in je ne morejo več pozabiti. Življenje v
Zambiji ni sama nevarnost in mučenstvo kot si kdo
utegne predstavljati. Res je, da se moramo odreči
marsikateri dobrini, ki jelv Evropi ali Ameriki
nočete več pogrešati. Po drugi strani pa je Zambija
edinstveno izkustvo, ki bogati in osrečuje vsakega
človeka, ki pride sem z odprtimi očmi in veselim
srcem. Neka Evropejka je svoje zambijsko izkustvo
prelila v pesem in jo poslala v objavo tukajšnjemu
dnevniku. Pesem objavljamo v prevodu:

Nisem črna.
Nisem rumena.
Nisem rjava.
Nisem bela.
Sem državljanka sveta
in vem kaj je dobro in kaj je zlo.

Več kot devet let sem prebila
v vaši deželi.

Nisem pogrešala kaviarja
ne smaragdov ne krzna.
Lepote narave so me bogatile,
cvetice in drevesa
in topla rodovitna tla.

Skuhati znam nsimo
in tiste svojske omake
iz finkubale, katape in avokada.

Pila sem Vaše pivo.
Pela sem vaše pesmi,
se naučila čibemba
in vam pripadala v vsem.

Pokusila sem inswa, munkoyo, katupi etc.
Vse to mi je domače.

Veslala sem v dolgem kanuju
po jezeru Bangweulu
in se brezskrbno potepala čez drn in strn.

Učiti vaše otroke
mi je bilo v veliko veselje.
Tudi jaz sem se učila od njih.
In bili smo kot ptički iz istega gnezda.

Kot dobro črno oglje je Zambija meni.
Dolgo sem bila tu
in vem, da se mi bo tožilo
ko grem odtod.
Hvala za gostoljubje,
hvala za srečo, ki ste mi jo dali.

Nevihte in bliski
in pohleven topel dež
me bodo čakali ob mojem povratku
ko sreča privede me v Zambijo spet.

Od zambijskih besed v pesmi, nsima pomeni polenta,
inswa prazene bele mravlje, munkoyo sladek krompir.)

(Pesem prevedel j.g.)

* * * *

Mogoče bo kdo od naših prijateljev mislil, da je
gornjo pesem spesnila kar KRISTINA MLAKAR. Pa je ni,
čeprav ji je zelo všeč in bi jo lahko, saj se poti
pod zambijskim soncem že celih enajst let. Te dni
smo jo vprašali, kje so korenine njene nevezanosti
na Zambijo. Takole pravi:

Odgovorila bom kar z majhno zgodbico. Pred kratkim
je neki ameriški marijanist prišel na našo gimnazijo
in spraševal kaj nam je všeč in kaj nam še ni všeč
na naši šoli. Indijski profesor je povedal tole:
"Ko sem pristal v tej deželi, me je prišel čakati
ravnatelj. Pograbil je moje kovčke in jih prenašal
zame. Kaj takega si prej ne bi niti predstavljal."
Profesorica, ki je poročena in ima otroke pa je
rekla takole: "Bratje (marijanisti) so tako
uvidevni. Kadar vidijo, da imam veliko dela s
svojimi otroki, mi vedno prilagodijo in skrajšajo
urnik, ne da bi jih za to kaj prosila." Potem je
prišla vrsta name. Povedala sem mu, da sem zato tako
rada tukaj, ker vidim, da bratje na gledajo nase
ampak res učijo iz ljubezni. Poleg tega imam svobodo,
ča učim tisto, kar sama verujem in ljubim. Potem smo
se dotaknili tudi pomanjkljivosti. Vsi se strinjamo,
da bi morali imeti tesnejši stik s starši naših
dijakov. Tudi dijakom samim bi mogoče lahko še bolj
zaupali.

In kako gledam na dijake po enajstih letih? Čutim,
da sem si utrdila ugled in spoštovanje. Dijaki
razumejo, da nisem tu zaradi denarja in mi zaupajo.
Pri mojih bivših dijakih opažam veliko hvaležnosti.
Celo leta po maturi se radi oglašijo pri meni in se
mi zahvaljujejo. Ne mislim si, da sem v tem kaka
izjema. Toda jaz sem pogosto edina od "stare garde,"
ki jo še najdejo tu.

Od lani naprej poučujem tudi katehumene. Imam jih
dvaindvajset in srečanja z njimi so zame zelo
zanimivo izkustvo.

Seveda ne bi bila profesorica, če me ne bi veselili tudi uspehi mojih dijakov. Eden od njih je lani dobil prvo nagrado, letos pa celo pokal najboljšega matematika na državnem tekmovanju v matematiki.

Mimogrede povedano: letošnji mladinski državni prvak v šahu je dijak iz Mumbwe. Njegov "trener" je bil Ivica Gerovac. Fant je dobil tisoč kvač nagrade.

Še psom dobro dene, da se gospodarji tako lepo razumejo med seboj. Na sliki vidimo Lajko, zvesto varuhinjo bratov marijanistov, na Obisku pri Kristini in njeni psici Fridi.

IZ ŽUPNIJSKE PISARNE

"Dobro jutro, mati."

"Eee, dobro jutro. Rada bi krstni list."

"Vaš?"

"Ne, za otroka."

"Dobro, kdaj je bil otrok krščen?"

"Se ni bil."

"A tako, vi bi radi krstili otroka?"

"Tako je."

"Pa imate priporočilo iz domačega občestva?"

"Ga nimam."

"To boste morali dobiti. Kaj pa Cerkev kaj podpirate?"

"Ne. Ker ne smem k zakramentom."

"Kje ste se pa poročili?"

"Na vasi." (To pomeni: ne v cerkvi)

"Kdaj ste bili pa krščeni?"

"Kot otrok."

"kaj pa mož, je kristjan?"

"Je."

"Krščen?"

"Ne."

"Koliko imate otrok?"

"Pet."

"Je kateri že krščen?"

"Še nobeden."

Takile in podobni pogovori so v naši pisarni zelo vsakdanji. Zambijci so resnicoljubni ljudje, toda s podatki ti postrežejo šele, ko jih vprašaš naravnost. Iz odgovorov se počasi izlušči jedro problema: Kristjanka se je na vasi "po starem" poročila s poganom. Zato niti ona, niti otroci ne smejo k zakramentom. Toda s tem obiskom se bo "kolo začelo vrteti." Najprej bosta z možem prinesla priporočilo iz domačega občestva, potem bomo napisali podatke za poroko. Medtem ko bomo mi čakali na odgovor iz njihovega domačega kraja, bo "nevesta" začela trimesečni tečaj za odpadle kristjane. Potem bo sledil še pouk za žene in neveste, ona bo poravnala prispevek za vzdrževanje cerkve in če bo vse urejeno bo poroka že čez kake štiri mesece. Po poroki bo sledil pouk za starše novokrščencev, nakar bodo otroci do sedmega leta krščeni. Tisti, ki so že v šoli pa bodo seveda morali počakati do konca svojega "katehumenata," ki traja dve leti. Če se bo še mož opogumil in se dal krstiti, bo čez kake tri leta vsa družina krščanska.

Jože Grošelj

In še sprememba naslova (nov poštni predal):

J. Grošelj

Kizito Catholic Church

P.O. Box 9084

Lusaka

ZADNJE NOVICE:

Janez Mujdrica se bo pridružil slovenski "posadki" v Lusaki. Trenutno še osrečuje chelstonsko hišo, toda te dni se bo preselil v častitljivo postajo Kasisi, ustanovljeno leta 1905, kjer si bo pridobil znanje čičeve, jezika, ki ga vsi Slovenci za silo mlatimo.

Gospod Lenček je srečno pristal v Lusaki. Najprej si je ogledal Chelston, potem Matero in Kizito, nakar se je napotil v Mumbwo in si tam ogledal ne samo Stankov vrt ampak je imel celo to srečo, da je na svoje oči videl kar deset levov - živih, zdravih in svobodnih.

Listič izdajajo:

Slovenski zambijski misijonarji

Naslov: St. Ignatius Church

P.O. Box 30125

Lusaka, Zambia, Afrika

Printed at the Baptist Press - Lusaka